

PERSONER MISSTÄNKTA
FÖR BROTT
SLUTLIG STATISTIK FÖR ÅR 2011

brå
brottsförebyggande rådet

Personer misstänkta för brott

Sammanfattning

- År 2011 registrerades 122 000 personer som skäligen misstänkta för brott. Det är en minskning med 3 procent jämfört med föregående år (–4 390 misstänkta personer). Åldersgruppen 15–17 år svarade för mer än halva minskningen.
- De misstänkta personerna hade registrerats för att ha deltagit i 365 000 brott (brottsdeltaganden), vilket innebär cirka 3,0 brottsdeltaganden per misstänkt person. Antalet brottsdeltaganden ökade med 2 procent mellan åren 2010 och 2011.
- Minskningen av antalet misstänkta personer har skett bland de flesta större brottskategorier. Mest bidrag till minskningen ger brott mot förmögenhet (–7 %), där såväl stöld- och tillgreppsbroten som bedrägeribrotten, förskingringarna och skadegörelsebroten minskade. Antalet misstänkta för brott mot person minskade med 3 procent. Där svarade brottskategorierna misshandel, olaga hot, ofredande, hemfridsbrott och sexualbrott för en stor del av minskningen.
- Antalet misstänkta personer i åldersgruppen 15–17 år minskade med 13 % då hänsyn tagits till befolkningsförändringen i denna åldersgrupp mellan åren 2010 och 2011. Det är en fortsatt minskning från föregående år. För övriga åldersgrupper var minskningen mellan 1 och 4 procent.

Ålder och kön

- Misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år fortsätter att vara överrepresenterade i förhållande till sin andel av den straffmyndiga befolkningen. År 2011 utgjorde de 23 procent av samtliga misstänkta, jämfört med 9 procent av befolkningen.
- År 2011 registrerades cirka 24 300 misstänkta kvinnor och 97 400 misstänkta män. Männerna utgjorde cirka 80 procent av samtliga misstänkta personer, och nivån har varit i princip oförändrad under de senaste åren.

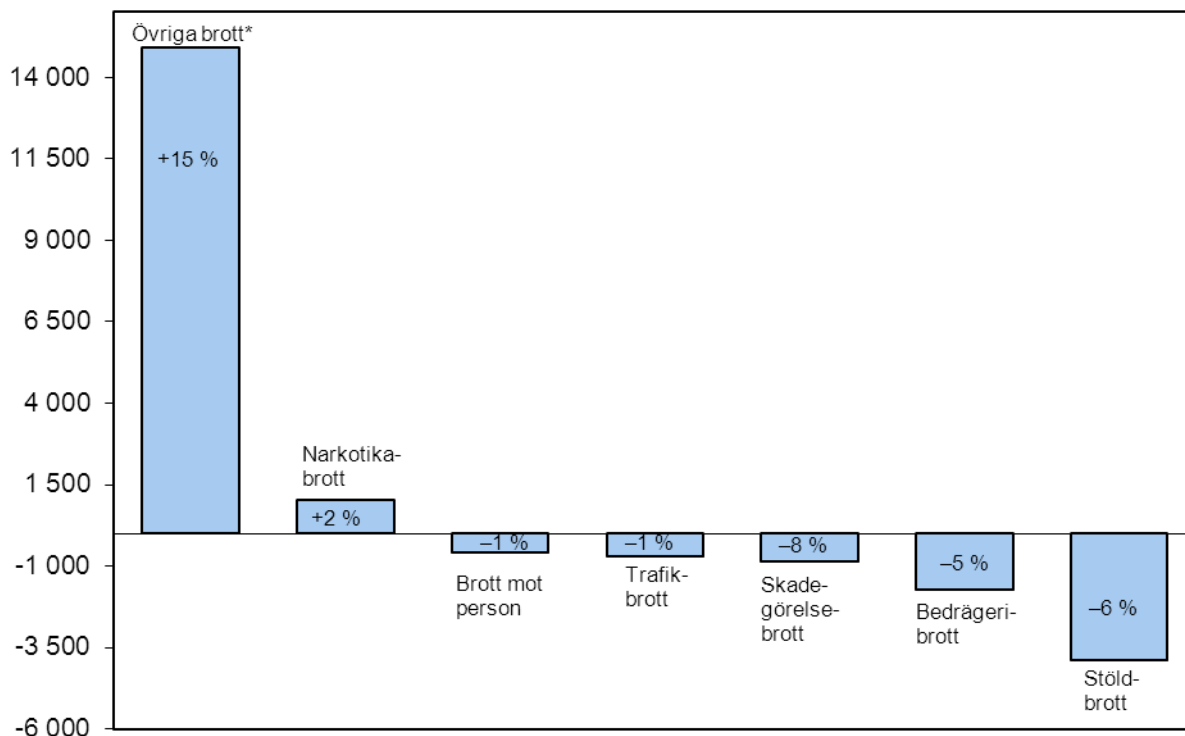
Brottstyp, ålder och kön

- För misstänkta i åldersgruppen 15–20 år var narkotikabrott den största brottskategorin år 2011 (22 % av samtliga brottsdeltaganden). För åldersgruppen 21 år och äldre var trafikbrott och narkotikabrott det vanligaste brottet (vardera 17 % av samtliga brottsdeltaganden).
- Stöldbrott var också den vanligaste brottskategorin bland misstänkta kvinnor (26 % av samtliga brottsdeltaganden), medan narkotikabrott, trafikbrott och brott mot person var vanligast bland män (16–18 % av samtliga brottsdeltaganden).

Definitioner

I statistiken över misstänkta personer redovisas dels misstänkta personer, dels brottsdeltaganden.

- *Misstänkt person:* En person som av polis, tull eller åklagare bedöms som skäligen misstänkt för brott någon gång under redovisningsåret och där misstanken kvarstår efter avslutad utredning.
- *Brottsdeltagande:* En misstänkt persons registrerade deltagande i ett visst brott. Om 2 personer deltagit i 3 brott redovisas 6 brottsdeltaganden.

Figur 1. Förändringar av antalet brottsdeltaganden i olika brottskategorier bland personer misstänkta för brott mellan åren 2010 och 2011. (Procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud. Ökningen av de anmälda brotten i kategorin övriga brott kan i huvudsak förklaras av ett enskilt ärende i Skåne län som innehöll ett stort antal dopningsbrott (brottsdeltaganden) och illegal försäljning av läkemedel samt ett enskilt ärende avseende alkoholbrott i Kronobergs län som också innehöll ett stort antal brott.

Inledning

Statistiken över *misstänkta personer* redovisar *de personer* som av polis, tull eller åklagare bedöms som skäligen eller på sannolika skäl misstänkta för brott någon gång under redovisningsåret och där misstanken kvarstår efter avslutad utredning. Personer under 15 år är inte straffmyndiga och redovisas därför inte i statistiken. En och samma person kan vara misstänkt för flera brott under ett kalenderår. I statistiken redovisas dock en misstänkt person endast en gång per brottstyp (rad i tabell), så kallad *netto*redovisning, oavsett om personen registrerats som misstänkt för samma brottstyp flera gånger under året. Statistiken över misstänkta personer redovisar således antalet unika individer som varit skäligen misstänkta för brott under ett kalenderår och används till exempel för att belysa nivå och utveckling av antalet misstänkta för olika brottstyper samt ålders- och könsstrukturen för personer misstänkta för brott.

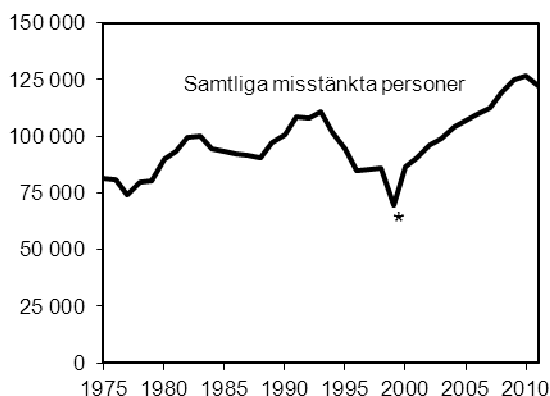
De brott som de misstänkta personerna står skäligen misstänkta för redovisas i statistiken över *brottsdeltaganden*. Ett brottsdeltagande avser en viss misstänkt persons registrerade deltagande i ett visst brott (att jämföra med begreppet brottsmisstankar). Antalet brottsdeltaganden beräknas som antalet misstänkta personer gånger antalet brott som de deltagit i. Om två (2) personer tillsammans deltagit i tre (3) brott blir det sex (6) brottsdeltaganden. Statistiken över antalet brottsdeltaganden är en *brutto*redovisning och används därför främst för att studera fördelningen av olika typer av brott bland misstänkta personer eller fördelningen av brottstyper inom en åldersgrupp eller ett kön.

När du tolkar statistiken *tänk på att*

- statistiken redovisar de gärningspersoner som kommit till rättsväsendets kännedom. Endast för cirka 15–20 procent av de anmälda brotten binds gärningspersoner¹ till brotten.
- upptäcktsrisken varierar beroende på brottstyp, till exempel är brott mot person, trafikbrott och narkotikabrott brottskategorier där det i högre grad än vid andra brott förekommer en misstänkt person.
- upptäcktsrisken samt polisens och åklagarnas prioriteringar och arbets sätt kan variera mellan olika grupper av gärningspersoner, till exempel ungdomar och vuxna, och kan ha förändrats under den analyserade perioden.
- för att utifrån statistiken över misstänkta personer generellt kunna dra några slutsatser om personer som begår brott krävs därför bland annat analyser av hur upptäcktsrisker samt polisens prioriteringar och arbets sätt har utvecklats.

Utvecklingen av antalet misstänkta personer

År 2011 registrerades drygt 122 000² personer misstänkta för brott, vilket var en minskning sedan föregående år med drygt 3 procent. Från mitten av 1970-talet ökade antalet misstänkta personer från 81 200 till en nivå på 111 000 år 1993. Därefter sjönk antalet misstänkta personer under resten av 1990-talet, men från år 2002 har antalet misstänkta ökat med 27 procent. Om man tar hänsyn till befolkningsökningen³ blir motsvarande ökning 18 procent.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Misstänkta personer	122 000
	-4 390 (-3 %)

Figur 2. Misstänkta personer, åren 1975–2011.

*Antalet misstänkta personer år 1999 påverkas av bortfall i materialet som låg till grund för statistiken, se avsnittet Jämförelser över tid.

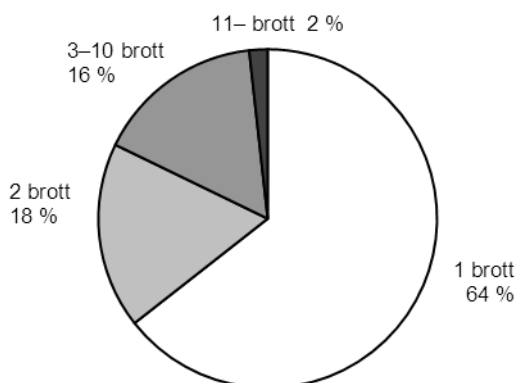
Antal brott per misstänkt person – brottsdeltaganden

De flesta misstänkta personer, två tredjedelar, misstänktes år 2011 för att ha deltagit i 1 (ett) brott under året. En tredjedel misstänktes för att ha deltagit i 2–10 brott och knappt 2 procent misstänktes för att ha deltagit i fler än 10 brott. Fördelningen av antalet brott som de misstänkta deltagit i är oförändrad sedan föregående år. Sedan år 2002 har däremot andelen som misstänks ha deltagit i 3 eller fler brott ökat från 16 procent år 2002 till 18 procent 2011.

¹ Personuppklaringsprocenten, se sammanfattningen *Uppklarade brott*.

² Talen i texten redovisas avrundade efter principen om tre informationsgivande siffror. Detta kan exemplifieras med följande fall: 122 057 brott blir 122 000, 11 564 brott blir 11 600 och 373 brott blir 373.

³ Exklusive personer under 15 år.

Figur 3. Misstänkta personer (122 000) efter antal brott de misstänkts för, år 2011.

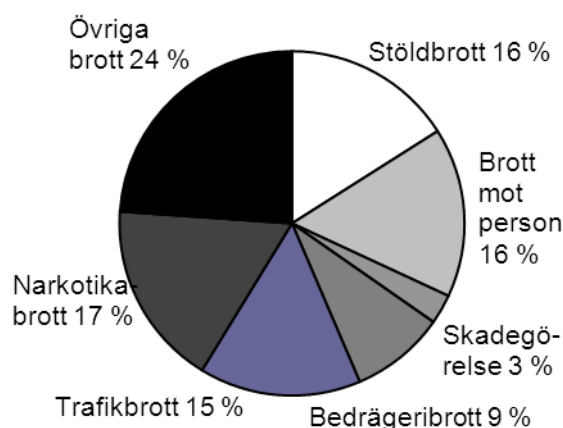
År 2011 registrerades totalt 365 000 brottsdeltaganden för de misstänkta personerna, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med år 2010. Det betyder att varje person misstänktes för i genomsnitt 3 brottsdeltaganden.

Brottsstruktur

Fördelningen av vilka typer av brott personer *misstänks* för ser annorlunda ut jämfört med vilka typer av brott som *anmäls*. Det beror bland annat på att möjligheten att upptäcka och gripa en gärningsperson varierar mellan olika brottstyper. Statistiken ger alltså en beskrivning av de upptäckta och registrerade gärningspersonernas brottslighet.

År 2011 svarade stöld- och tillgreppsbrotten för 16 procent av samtliga brott som de misstänkta personerna deltog i (brottsdeltaganden). Det kan jämföras med att denna brottskategori svarar för knappt 40 procent av de anmälda brotten. Skillnaden beror bland annat på att stöldbrott är en brottskategori där man relativt sällan upptäcker och griper en misstänkt person, med undantag för till exempel stöld och snatteri från butik. Trots detta är deltaganden i stöldbrott tillsammans med deltaganden i brott mot person⁴, trafikbrott och narkotikabrott de vanligaste brottstyperna bland registrerade brottsdeltaganden. Dessa fyra brottskategorier svarade vardera för 15–17 procent av samtliga brottsdeltaganden.

⁴ Brotts mot person (kap. 3–7 BrB) inkluderar bland annat mord, misshandel, olaga hot, ofredande, sexualbrott och grov kvinnofridskränkning. Denna brottskategori används i kapitlet om Misstänkta personer i stället för Brå:s definition på våldsbrott som används i kapitel 1 om Anmälda brott. Detta på grund av nettoredovisningen av misstänkta personer vilket gör det omöjligt att gruppera misstänkta personer efter våldsbrottsdefinitionen, dvs. mord, dråp, misshandel, våldtäkt, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman.

År 2011 jämfört med 2002:

(Brottskategorier i procent av samtliga brottsdeltaganden)

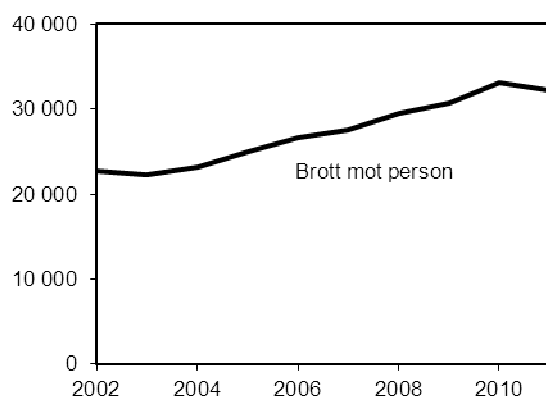
	2002	2011	Skillnad
Stöldbrott	24	16	-8
Brott mot person	16	16	±0
Skadegörelsebrott	4	3	-1
Bedrägeribrott	5	9	+4
Trafikbrott	24	15	-8
Narkotikabrott	11	17	+6
Övriga brott	16	24	+8

Figur 4. Brottskategorier i procent av samtliga brottsdeltaganden för misstänkta personer (365 000), år 2011.

Jämfört med år 2002 är andelen brottsdeltaganden nästan oförändrad för brott mot person och skadegörelsebrott, medan den har minskat för stöldbrott och trafikbrott med vardera 8 procentenheter och ökat för narkotikabrott (+6 procentenheter), bedrägeribrott (+4 procentenheter) och för övriga brott (+8 procentenheter).

Utvecklingen av antalet misstänkta för brott mot person

År 2011 registrerades cirka 32 300 personer misstänkta för brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), där bland annat mord, dråp, misshandel och våldtäkt ingår. Antalet misstänkta för brott mot person minskade med 905 personer jämfört med 2010. Sedan år 2002 har antalet personer misstänkta för dessa brott ökat med cirka 9 600 personer. Utvecklingen följer utvecklingen för anmälda brott mot person.

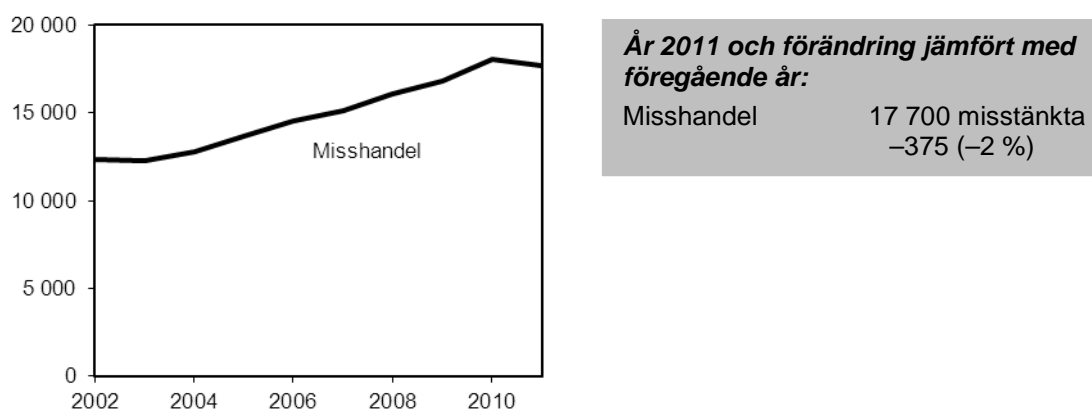
År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Brott mot person 32 300 misstänkta
-905 (-3 %)

Figur 5. Personer misstänkta för brott mot person, åren 2002–2011.

Misshandel

Bland personer misstänkta för våldsbrott utgör *misshandel* den största brottskategorin. År 2011 registrerades knappt 17 700 personer som misstänkta för misshandelsbrott. Jämfört med 2010 minskade antalet misstänkta med 375 personer eller 2 procent. Sedan år 2002 har antalet misstänkta ökat med 43 procent eller cirka 5 300 personer.

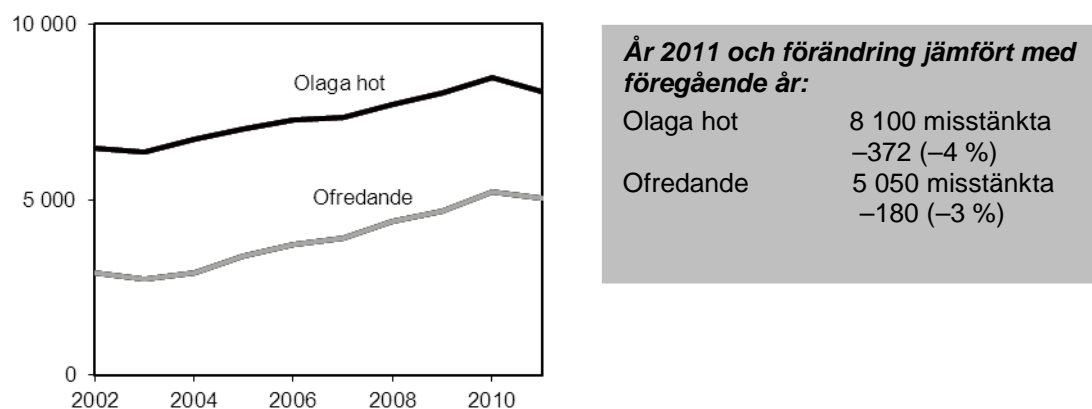
År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Misshandel 17 700 misstänkta
-375 (-2 %)

Figur 6. Personer misstänkta för misshandel, åren 2002–2011.

Olaga hot och ofredande

År 2011 registrerades cirka 8 100 personer som misstänkta för olaga hot. Jämfört med 2010 minskade antalet misstänkta med 4 procent eller 372 personer. Cirka 5 050 personer misstänktes för ofredande, en minskning med 3 procent eller 180 personer. Båda dessa brottskategorier har ökat kontinuerligt fram till år 2010, såväl bland de anmälda brotten som bland de misstänkta personerna. Sedan år 2002 har antalet misstänkta för olaga hot och ofredande ökat med 25 respektive 74 procent.

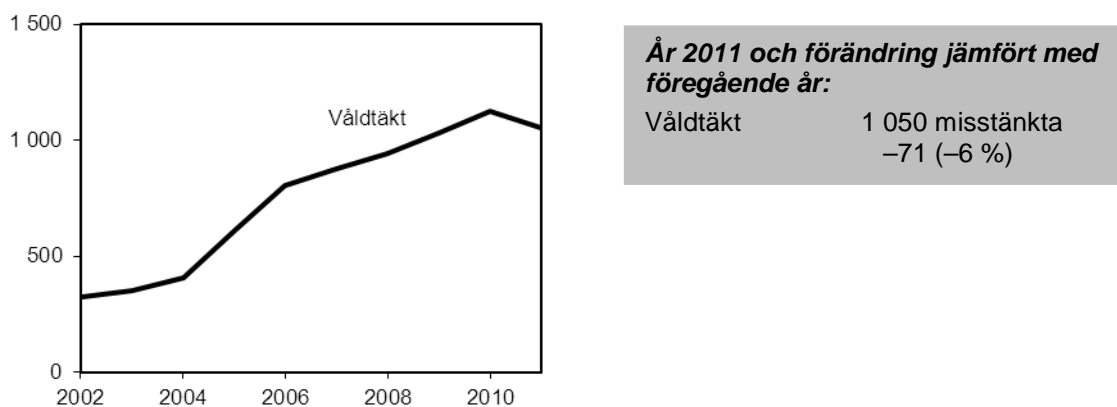
År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Olaga hot 8 100 misstänkta
-372 (-4 %)
Ofredande 5 050 misstänkta
-180 (-3 %)

Figur 7. Personer misstänkta för olaga hot och ofredande, åren 2002–2011.

Våldtäkt

Antalet misstänkta för våldtäkt var cirka 1 050 personer 2011. Det är en minskning med 71 personer eller 6 procent jämfört med 2010. Antalet personer misstänkta för våldtäkt har ökat relativt stadigt sedan år 2002, från 324 personer till en högsta nivå med cirka 1 130 personer år 2010.

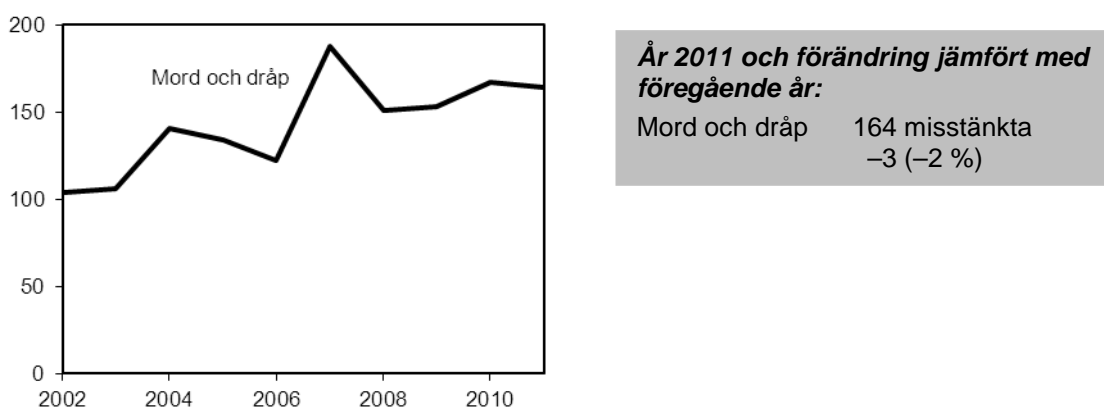
År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Våldtäkt 1 050 misstänkta
-71 (-6 %)

Figur 8. Personer misstänkta för våldtäkt, åren 2002–2011.

Mord och dråp

År 2011 registrerades 164 personer som misstänkta för *fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång (dödligt våld)*. Det är en minskning med 3 personer jämfört med 2010. Antalet misstänkta personer har varierat mellan 104 och 188 personer sedan år 2002. Dödligt våld är en antalsmässigt liten brottstyp som kan uppvisa stora variationer från år till år. Det förekommer att försök, förberedelse och stämpling till mord felaktigt registreras som fullbordade brott. En del av de personer som i statistiken redovisas som misstänkta för fullbordat mord dråp eller misshandel med dödlig utgång är i verkligheten misstänkta för försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

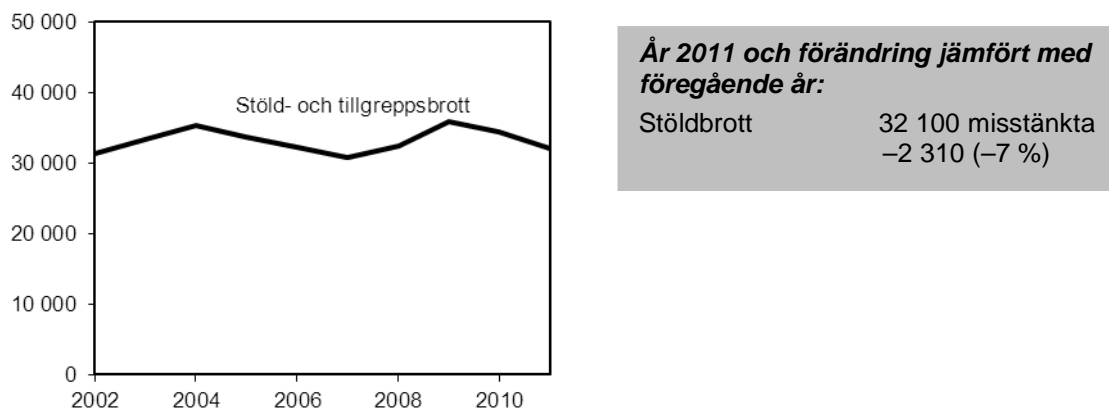
Mord och dråp 164 misstänkta
-3 (-2 %)

Figur 9. Personer misstänkta för mord eller dråp, åren 2002–2011.

Utvecklingen av antalet personer misstänkta för stöld- och andra tillgreppsbrott

Under 2011 misstänktes cirka 32 100 personer för stöld- och tillgreppsbrott, vilket är en minskning med cirka 2 310 personer eller 7 procent jämfört med 2010. Det är främst antalet misstänkta personer för stöld och snatteri från butik/varuhus som har fortsatt att minska efter en större ökning mellan åren 2008 och 2009.

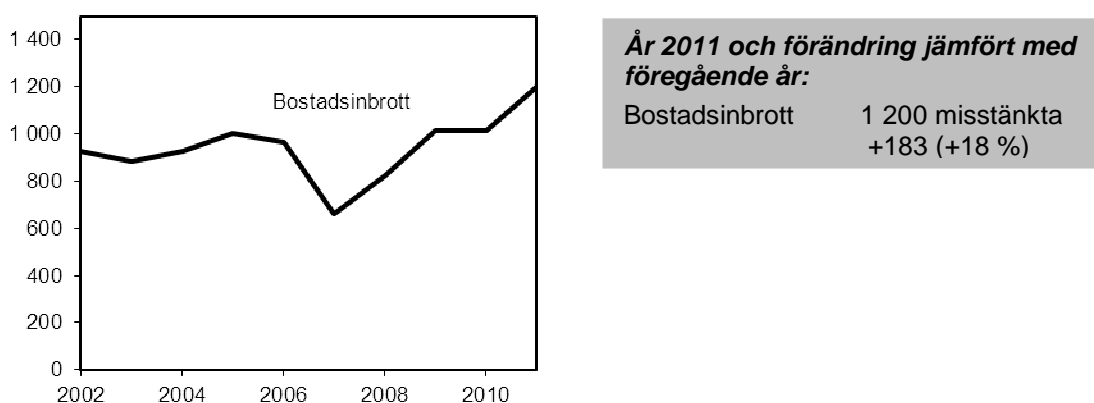
Sedan år 2002 har antalet misstänkta för stöld- och tillgreppsbrott ökat med 679 personer. Nedgången år 2007 kan härledas till omläggningar i åklagarnas ärendehanteringssystem (se avsnittet *Jämförelser över tid*).

Figur 10. Personer misstänkta för stöld- och tillgreppsbrott, åren 2002–2011.

Bostadsinbrott

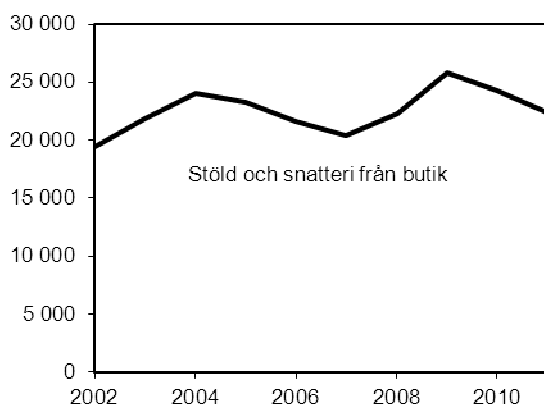
Antalet misstänkta för bostadsinbrott uppgick 2011 till cirka 1 200 personer. Det är en ökning med 18 procent eller 183 misstänkta personer jämfört med 2010. Under den senaste tioårsperioden har antalet misstänkta för bostadsinbrott ökat med 29 procent. Den tillfälliga minskningen år 2007 beror till stor del på systemomläggningen hos åklagarna under 2007 (se avsnittet *Jämförelser över tid*).

Figur 11. Personer misstänkta för bostadsinbrott, åren 2002–2011.

Butiksstöld

År 2011 misstänktes cirka 22 400 personer för stöld och snatteri i butik, vilket är cirka 1 810 färre (-7 %) personer än 2010. Sedan år 2002 har antalet misstänkta för stöld och snatteri från butik ökat med cirka 3 050 personer. Även för denna brottstyp beror den tillfälliga nedgången 2007 till stor del på omläggningen av åklagarnas ärendehanteringssystem samma år (se avsnittet *Jämförelser över tid*).

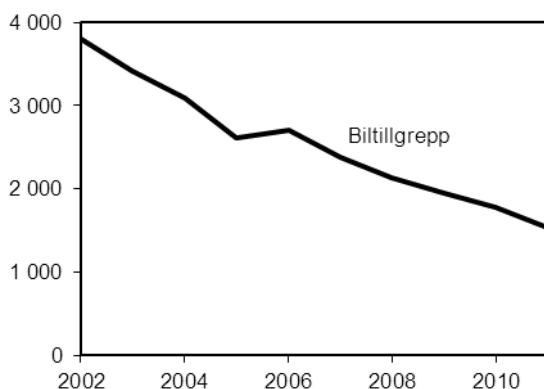
År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Stöld/snatteri från butik	22 400 misstänkta
	-1 810 (-7 %)

Figur 12. Personer misstänkta för stöld och snatteri från butik åren 2002–2011.

Bilbrott

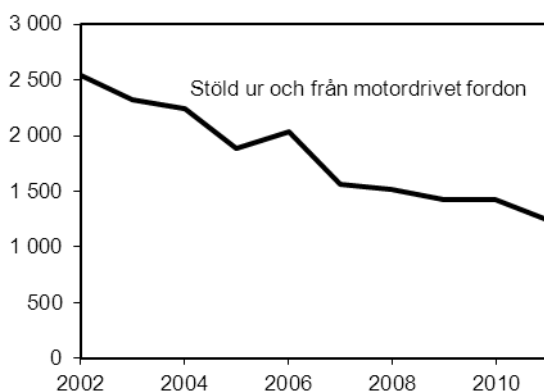
Antalet misstänkta för *biltillgrepp* var cirka 1 530 personer, vilket är 253 personer färre än år 2010, en minskning med 14 procent. Antalet har minskat med 60 procent sedan år 2002. Antalet misstänkta för *stöld ur och från motordrivet fordon* minskade med 13 procent eller med 182 personer till cirka 1 240 jämfört med år 2010. Under den senaste tioårsperioden har antalet minskat med 51 procent. Den nedåtgående trenden av antalet misstänkta för bilbrott kan relateras till det minskande antalet anmälda *biltillgrepp* och *stöld ur och från motordrivet fordon*, en minskning med 67 respektive 55 procent under perioden 2002–2011.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Biltillgrepp	1 530 misstänkta
	-253 (-14 %)

Figur 13. Personer misstänkta för biltillgrepp, åren 2002–2011.

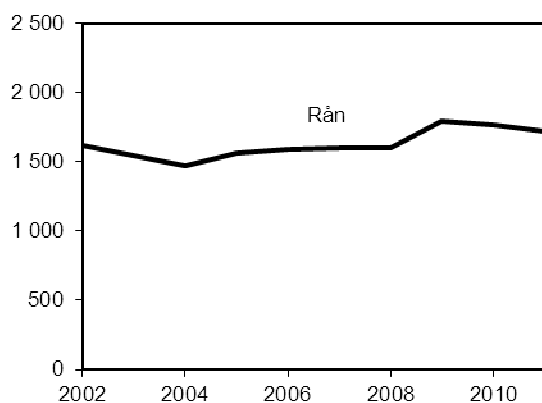
År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Stöld ur/från fordon	1 240 misstänkta
	-182 (-13%)

Figur 14. Personer misstänkta för stöld ur och från motordrivet fordon, åren 2002–2011.

Rån

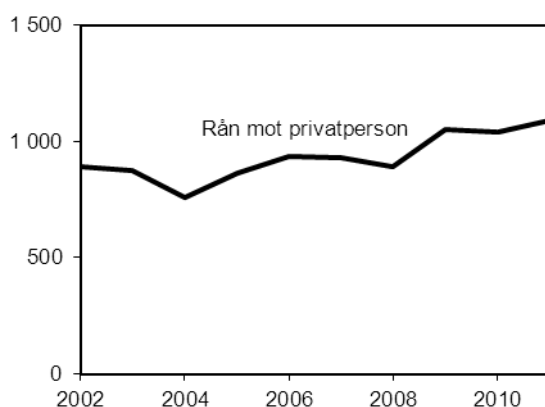
År 2011 registrerades cirka 1 720 personer misstänkta för *rån* varav cirka 1 090 personer registrerades som misstänkta för *rån mot privatperson* (personrån exklusive rån mot funktionshindrad). Från år 2010 minskade antalet misstänkta för rån med 45 personer eller 3 procent. Det är främst antalet personer som misstänks för butiksrån och värdetransportrån som minskat. Däremot ökade antalet misstänkta för rån mot privatperson med 46 personer eller 4 procent. Under de senaste tio åren har antalet personer misstänkta för rån totalt ökat med 107 personer eller 7 procent, varav antalet misstänkta för rån mot privatperson ökat med drygt 198 personer eller 22 procent.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

Rån	1 720 misstänkta -45 (-3 %)
-----	--------------------------------

Figur 15. Personer misstänkta för rån, åren 2002–2011.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år:

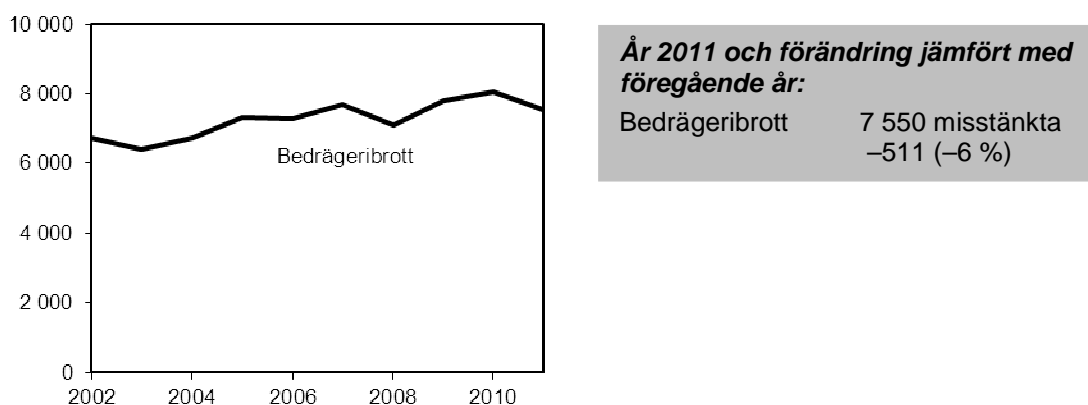
Rån mot privatperson	1 090 misstänkta +46 (+4 %)
----------------------	--------------------------------

Figur 16. Personer misstänkta för rån mot privatperson, åren 2002–2011.

Utvecklingen av antalet misstänkta för övriga brott

Bedrägeribrott

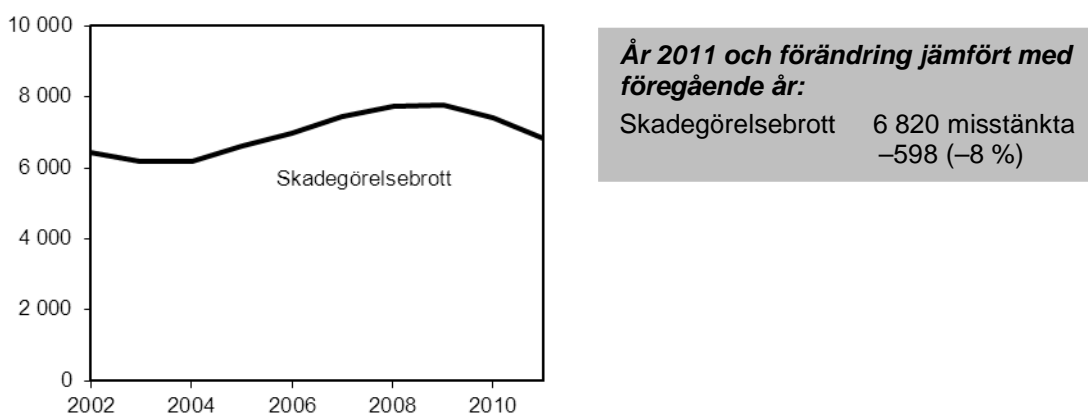
År 2011 registrerades knappt 7 550 personer misstänkta för *bedrägeribrott* av olika slag, vilket är en minskning med 511 personer eller 6 procent jämfört med 2010. Det är främst antalet misstänkta för bedrägeri med hjälp av kontokort och kategorin övrigt bedrägeri som har minskat. Sedan år 2002 har antalet misstänkta för bedrägeribrott varierat mellan cirka 6 400 och cirka 8 060 personer i en svagt uppåtgående trend.

Figur 17. Personer misstänkta för bedrägeri, åren 2002–2011.

Skadegörelsebrott

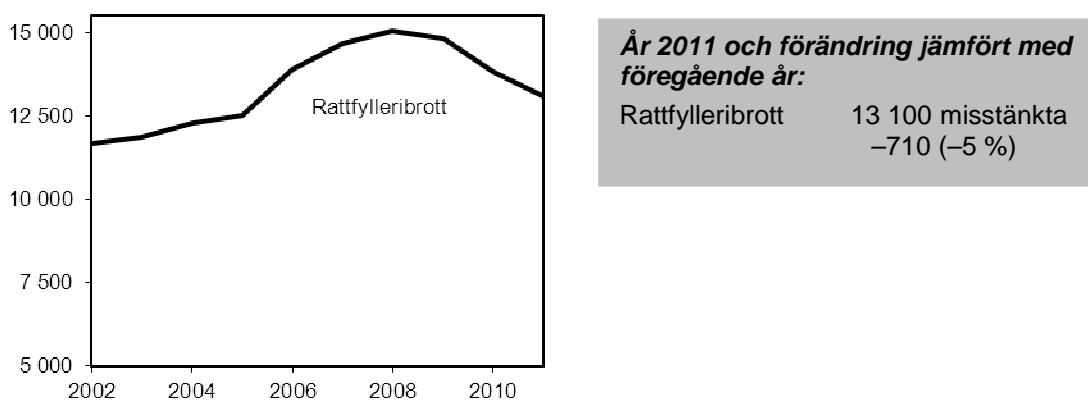
År 2011 registrerades cirka 6 820 personer misstänkta för *skadegörelsebrott* totalt sett (12 kap. brottsbalken), vilket är 598 färre personer (–8 %) än föregående år. Antalet personer misstänkta för *skadegörelsebrott* ökade dock under flera år fram till 2009. Under tioårsperioden 2002–2011 ökade de med 401 personer eller 6 procent. Antalet anmälda brott har också ökat de senaste tio åren. Den största ökningen har skett under de tre åren 2007–2009 och avsåg då främst klotter mot kollektivtrafik, men dessa brott har liksom antalet misstänkta personer minskat under år 2011.

Figur 18. Personer misstänkta för skadegörelse, åren 2002–2011.

Rattfylleribrott

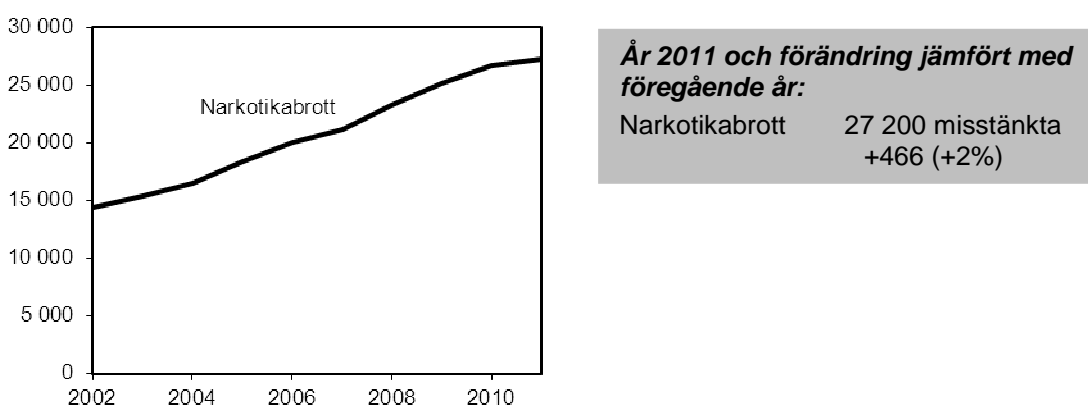
Utvecklingen av antalet personer misstänkta för *rattfylleribrott* speglar till stor del polisens insatser på området. Antalet misstänkta för rattfylleri var 2011 cirka 13 100 personer, vilket är en minskning med 710 personer eller 5 procent jämfört med föregående år. Sedan år 2002 har antalet misstänkta för denna brottstyp ökat med cirka 1 420 personer eller 12 procent.

Figur 19. Personer misstänkta för rattfylleri, åren 2002–2011.

Narkotikabrott

Utvecklingen av antalet misstänkta för *narkotikabrott* påverkas i likhet med *trafikbrotten* i hög grad av polisens, tullens och andra rättsvårdande myndigheters insatser. År 2011 registrerades cirka 27 200 personer misstänkta för narkotikabrott. Jämfört med 2010 ökade antalet misstänkta personer med 466 personer eller 2 procent. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag på både antalet anmälda och upplästa brott samt för antalet misstänkta personer. Antalet personer misstänkta för narkotikabrott har ökat med 89 procent sedan år 2002.

Figur 20. Personer misstänkta för narkotikabrott, åren 2002–2011.

Ålder och kön

Majoriteten av dem som misstänks för brott är män (80 %), det är också främst vuxna personer (21– år) som är misstänkta för brott (77 %). Sammantaget var cirka 62 procent av de misstänkta personerna 2011 män i åldern 21 år eller äldre. Den lägsta åldern för att registreras som skäligen misstänkt är straffmyndighetsåldern 15 år. År 2011 registrerades cirka 28 300 barn och ungdomar i åldern 15–20 år som misstänkta personer. Det motsvarar 23 % av samtliga personer som misstänktes för brott det året. Övrig ålders- och könsfördelning framgår av tabell 1 nedan.

Ålder	Andel misstänkta personer, procent		
	Kvinnor	Män	Totalt
15–20 år	5	18	23
21– år	15	62	77
Totalt	20	80	100

Tabell 1. Andel misstänkta män och kvinnor för samtliga brott, efter ålder samt totalt, år 2011.

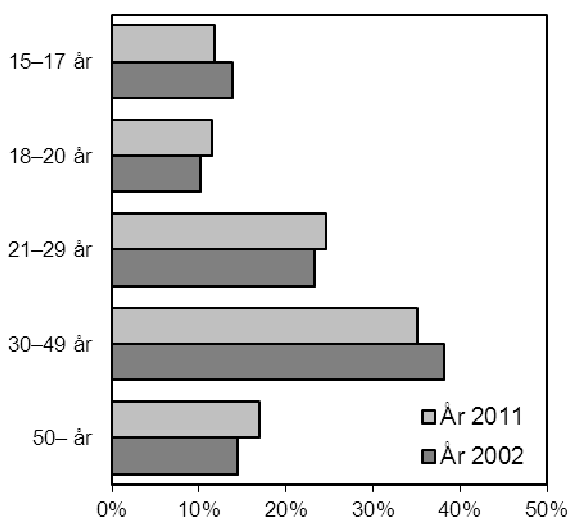
Misstänkta personer efter ålder

Jämfört med 2010 minskade antalet misstänkta år 2011 i samtliga åldersgrupper utom i åldersgruppen 21–29 år, som i det närmaste var oförändrat jämfört med år 2010. Störst var minskningen i åldersgruppen 15–17 år, där antalet misstänkta minskade med 14 procent. Antalet misstänkta personer har sedan år 2002 ökat i alla åldersgrupper.

Åldersgrupp	Misstänkta personer ⁵	Förändring jämfört med föregående år	
		Antal	Procent
Samtliga	122 000	-4 370	-3
15–17	14 300	-2 390	-14
18–20	14 000	-213	-1
21–29	30 000	+134	±0
30–49	42 800	-1 560	-4
50–	20 600	-329	-2

Tabell 2. Personer misstänkta för brott år 2011 per åldersgrupp samt förändring jämfört med år 2010.

Mellan åren 2002 och 2011 har vissa mindre förändringar skett i den andelsmässiga fördelningen av de misstänkta personerna efter ålder. Störst var förändringen i åldersgruppen 30–49 år, där andelen misstänkta har minskat med 3 procentenheter, från 38 procent år 2002 till 35 procent av samtliga misstänkta år 2011. För övriga åldersgrupper var förändringen obetydlig eller upp till 2 procent.

Figur 21. Andel misstänkta personer år 2002 (av 95 500⁶ misstänkta personer = 100 %) respektive år 2011 (av 122 000⁵ misstänkta personer = 100 %).

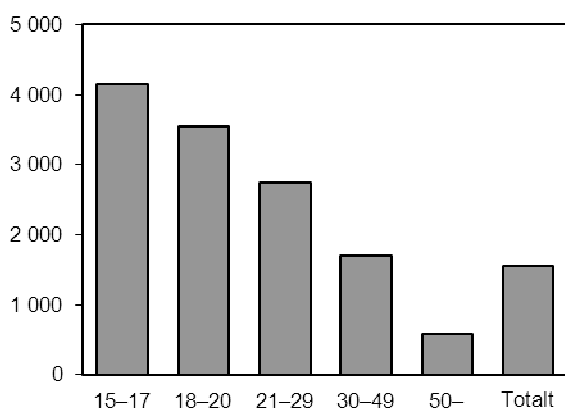
⁵ Åldersfördelningen redovisas för de cirka 122 000 misstänkta personer för vilka det finns uppgift om ålder.

⁶ Exklusive personer för vilka åldersredovisning saknas.

Misstänkta personers ålder relaterat till befolkningen

Ungdomar i åldern 15–20 år utgjorde cirka 23 procent av samtliga misstänkta personer, samtidigt som de utgjorde drygt 9 procent av befolkningen⁷ år 2011. Åldersgruppen 50 år och äldre utgjorde knappt 17 procent av de misstänkta personerna, men 45 procent av befolkningen. Ungdomar är alltså överrepresenterade i statistiken över misstänkta personer i förhållande till befolkningen, medan personer 50 år och äldre är underrepresenterade.

Generellt sett gäller att antalet misstänkta per 100 000 av medelfolkmängden minskar ju högre upp i åldersgrupperna man kommer. År 2011 var antalet misstänkta per 100 000 av medelfolkmängden i åldersgruppen 15–17 år cirka 4 140 personer, i åldern 18–20 år cirka 3 550, 21–29 år cirka 2 740, 30–49 år 1 700 och i åldersgruppen 50 år och äldre var motsvarande siffra 584 personer.

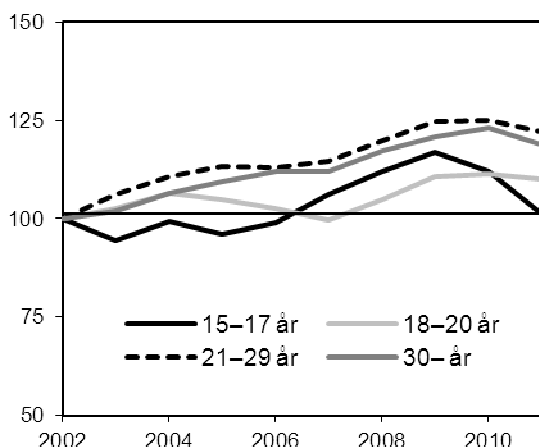
Figur 22. Antal misstänkta personer per 100 000 invånare efter ålder, år 2011.

Utvecklingen av antalet misstänkta personer relaterat till befolkningen

Antalet misstänkta personer i olika åldersgrupper påverkas bland annat av utvecklingen i befolkningen. Ser man till utvecklingen av antalet misstänkta personer i respektive åldersgrupp i förhållande till deras antal i befolkningen blir bilden av utvecklingen därför något annorlunda.

Antalet misstänkta per 100 000 invånare i de yngre åldersgrupperna (15–20 år) har då legat relativt konstant fram till år 2007, för att sedan öka fram till år 2009. Under åren 2010–2011 minskade dock antal misstänkta personer per 100 000 i åldersgruppen 15–17 år med 13 procent och ligger nu på ungefär samma nivå som år 2002. Åldersgruppen 18–20 år låg däremot kvar på 2009 års nivå, vilket innebär cirka 10 procent högre än år 2002. Åldersgrupperna 21 år och äldre ökade relativt konstant fram till år 2010, för att minska med 2–3 procent år 2011.

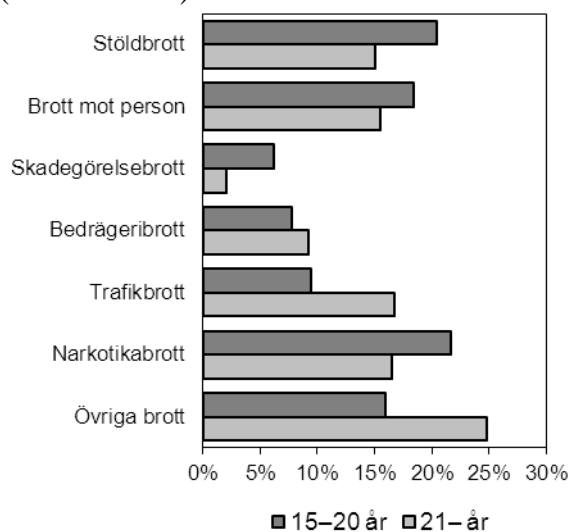
⁷ Exklusive personer under 15 år.

Figur 23. Index över antalet misstänkta för brott efter ålder per 100 000 av medelfolkmängden i respektive åldersgrupp, åren 2002–2011 (2002 = 100).

Åldersfördelning per brottstyp

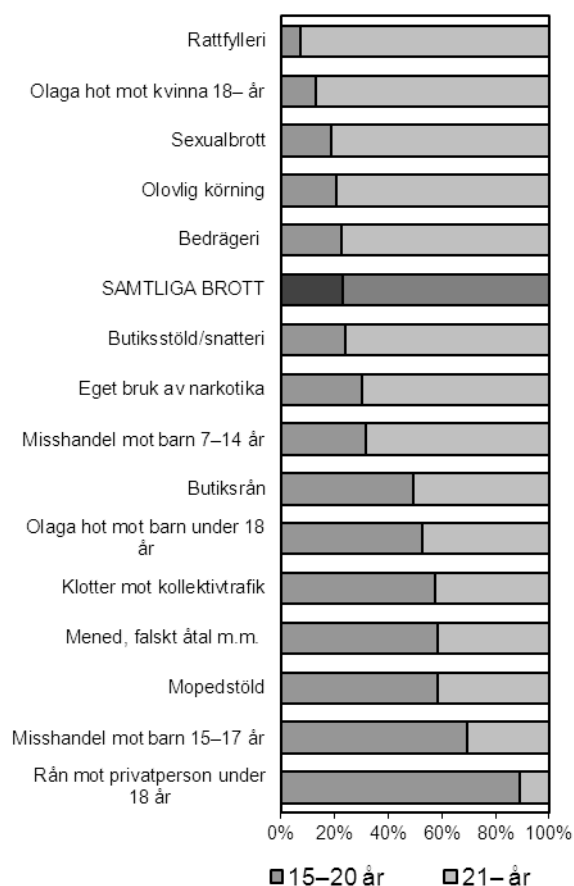
De till antalet vanligaste brotten⁸ bland misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år var år 2011, i fallande ordning, narkotikabrott (22 %), stöldbrott (20 %) och brott mot person (18 %). De vanligaste brotten för vuxna personer i åldern 21 år och äldre var, i fallande ordning, trafikbrott och narkotikabrott (17 % vardera), brott mot person och stöldbrott (vardera 15 %).

Figur 24. Andel brottsdeltaganden för misstänkta personer efter brottstyp och ålder, år 2011.

Brottskategorier där ungdomar (15–20 år) utgjorde en stor andel bland alla misstänkta år 2011 är rån mot privatperson under 18 år, misshandel mot barn 15–17 år, mopedstöld, mened, falskt åtal med mera och klotter mot kollektivtrafik. Två tredjedelar av de ungdomar som misstänkts för mened och falskt åtal misstänktes för missbruk av urkund avseende pass och övriga resedokument. Antalet misstänkta totalt sett är dock inte särskilt stort för flera av dessa brott. De senaste tio åren har andelen misstänkta personer fördelat efter ålder per brottstyp varit relativt stabil.

⁸ Beräkningen är gjord på brottsdeltaganden, varje misstänkt persons registrerade deltaganden i brott.

Figur 25. Andel misstänkta personer efter ålder per brottstyp, år 2011.

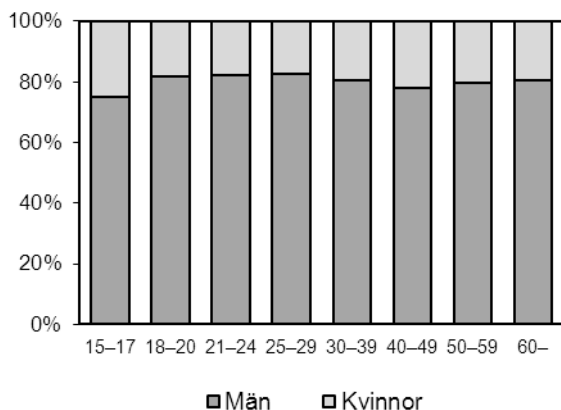
Misstänkta personer efter kön

De flesta som misstänks för brott är män. År 2011 registrerades cirka 97 400 misstänkta män och 24 300 misstänkta kvinnor hos polis och åklagare. Jämfört med föregående år minskade antalet misstänkta män med 3 procent och antalet misstänkta kvinnor med 5 procent.

Kön	Misstänkta personer	Förändring jämfört med föregående år	
		Antal	Procent
Män	97 400	-2 920	-3
Kvinnor	24 300	-1 370	-5

Tabell 3. Personer misstänkta för brott år 2011 uppdelat på kön samt förändring jämfört med år 2010.

Andelsmässigt utgjorde kvinnorna 20 procent av samtliga misstänkta personer, vilket är en oförändrad andel jämfört med år 2010. Andelen kvinnor var störst i åldersgruppen 15-17 år, där de utgjorde 25 procent. I övriga åldersgrupper var andelen kvinnor mellan 17 och 22 procent.

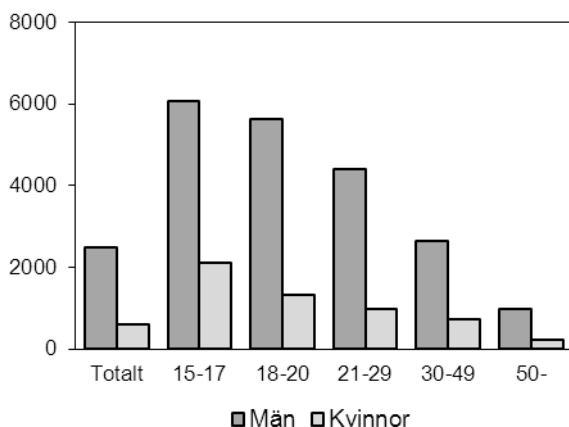
Figur 26. Andel misstänkta kvinnor respektive män efter ålder, år 2011.

Både för misstänkta kvinnor och misstänkta män var minskningen jämfört med år 2010 störst i åldersgruppen 15–17 år (–22 % respektive –12 %). Antalet misstänkta kvinnor minskade i alla åldersgrupper utom gruppen 50–59 år, där de ökade marginellt. För kvinnor i åldern 18–20 år var minskningen 6 procent. Även männen minskade i alla åldersgrupper, utom i åldersgruppen 21–24 år, där ökningen var drygt 2 procent.

Under de senaste 10 åren har antalet misstänkta ökat bland såväl män som kvinnor. Ökningen har varit ungefär lika stor för både misstänkta män och kvinnor, vilket lett till att andelen misstänkta kvinnor under de senaste tio åren varit relativt konstant, omkring 19–21 procent.

Misstänkta personers kön och ålder relaterat till befolkningen

År 2011 var cirka 2 500 män och 610 kvinnor per 100 000 av befolkningen misstänkta för brott. Antalet var högst i de lägsta åldersgrupperna, 6 060 pojkar och 2 110 flickor i åldern 15–17 år, och var mindre i de högre åldrarna, 981 män och 222 kvinnor 50 år och äldre.

Figur 27. Antal misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden, efter ålder och kön, år 2011.

Sedan år 2002 har antalet misstänkta kvinnor ökat i högre grad än antalet män sett till utvecklingen i befolkningen. Antalet misstänkta kvinnor per 100 000 invånare ökade med 27 procent under åren 2002–2011. Under samma period ökade antalet misstänkta män per 100 000 invånare med 16 procent.

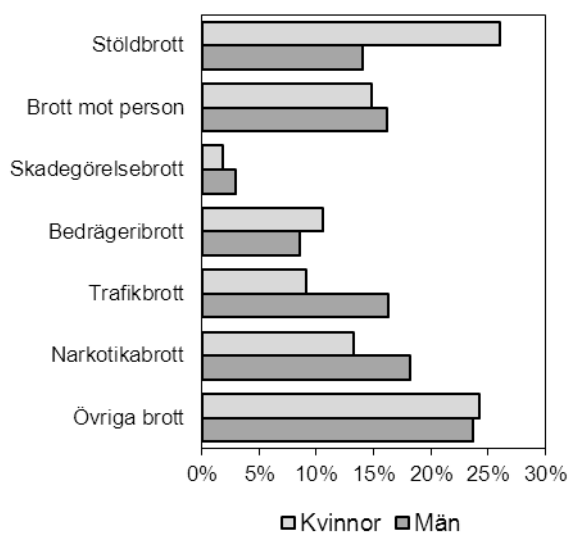
Könsfördelning per brottstyp

Stöldbrott, i synnerhet stöld och snatteri från butik, är de vanligaste brotten bland misstänkta kvinnor, medan bland annat brott mot person och trafikbrott är de vanligaste brotten bland misstänkta män. År 2011 misstänktes cirka 9 680 kvinnor för stöldbrott, vilket är en minskning med 9 procent eller 973 personer jämfört med 2010. År 2011 misstänktes drygt 1 540 kvinnor för bedrägeribrott, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med föregående år. Kvinnor misstänkta för skadegörelsebrott minskade med 2 procent eller 18 personer och kvinnor misstänkta för narkotikabrott minskade med 1 procent. Antalet män misstänkta för trafikbrott 2011 uppgick till cirka 26 500, vilket är en minskning med 569 personer eller 2 procent jämfört med 2010. Antalet män misstänkta för bedrägeribrott minskade med 6 procent eller 392 personer medan antalet män misstänkta för narkotikabrott ökade med 2 procent eller 486 personer och antal män som misstänktes för stöldbrott minskade med 6 procent eller cirka 1 330 personer.

Brottstyp	Misstänkta män			Misstänkta kvinnor		
	Totalt	Förändring jämfört med föregående år		Totalt	Förändring jämfört med föregående år	
		Antal	Procent		Antal	Procent
Stöldbrott	22 300	-1 330	-6	9 680	-973	-9
Bedrägeri	6 000	-392	-6	1 540	-120	-7
Narkotikabrott	23 600	+486	+2	3 620	-20	-1
Trafikbrott	26 500	-569	-2	3 200	-91	-3
Brott mot person	26 700	-888	-3	5 510	-8	±0

Tabell 4. Personer misstänkta för brott år 2011 uppdelat på kön och brottstyp samt förändring jämfört med år 2010.

År 2011 var cirka 26 procent av de brott (brottsdeltaganden) som kvinnorna misstänktes ha deltagit i stöldbrott. Bland männen var narkotikabrott, trafikbrott och brott mot person vanligast, med 16–18 procent av de brott som de misstänktes för. År 2002 var 36 procent av kvinnornas brottsdeltaganden stöldbrott. Då utgjorde trafikbrott och stöldbrott de högsta andelarna av männens brottsdeltaganden, 25 respektive 22 procent.

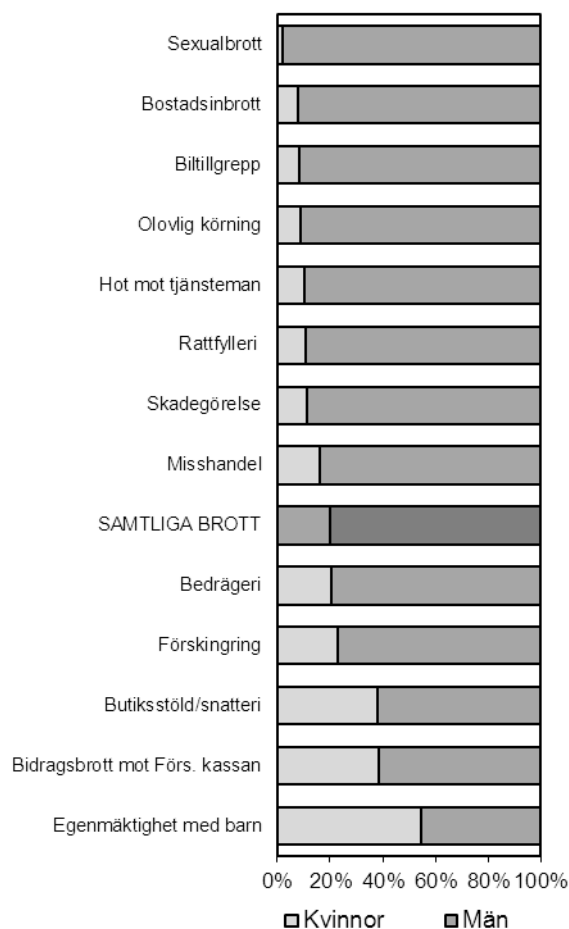

Figur 28. Andel brottsdeltaganden för misstänkta kvinnor (av totalt 59 000⁹) och män (av totalt 306 000⁹) efter brottstyp, år 2011.

Fördelningen efter kön per brottstyp har varit ungefär densamma under de senaste 10 åren. Män svarar för den största andelen misstänkta personer vid bland annat sexualbrott (98 %), biltillgrepp och bostadsinbrott (vardera 92 %) samt olovlig körning (91 %). Andelen män är också stor för skadegörelsebrott, hot mot tjänsteman och rattfylleribrott, där andelarna ligger mellan 89 och 90 procent.

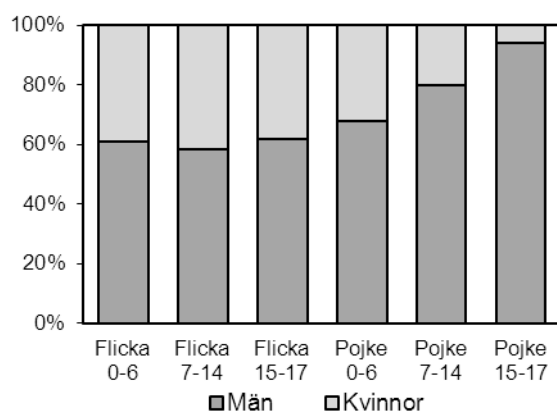
En brottstyp där misstänkta kvinnor utgör en större andel än misstänkta män är egenmäktighet med barn (55 %). Andra brott där kvinnor hade höga andelar år 2011 var bidragsbrott mot Försäkringskassan (39 %) och stöld och snatteri från butik (38 %).

⁹ Exklusive personer för vilka könsredovisning saknas.

Figur 29. Andel misstänkta personer efter kön per brottstyp, år 2011.

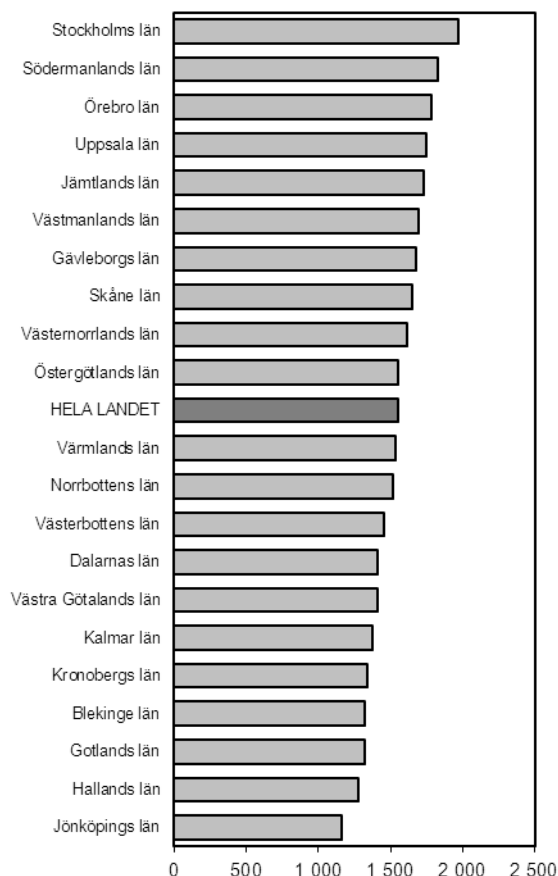
Det finns skillnader i fördelningen mellan misstänkta kvinnor och män gällande misshandel mot flickor och pojkar mellan 0 och 17 år. För misshandel mot flickor är fördelningen mer jämn mellan misstänkta män och kvinnor medan andelen misstänkta män är högre för misshandel mot pojke. Denna skillnad för misshandel mot pojke ökar också med det misshandlade barnets ålder.

Figur 30. Andel personer misstänkta för misshandel mot barn efter kön och ålder, år 2011.

Regionala variationer

Störst antal misstänkta personer i förhållande till folkmängden år 2011 hade Stockholms, Södermanlands och Örebro län, med cirka 1 780 till 1 970 misstänkta per 100 000 invånare 15 år eller äldre. Minst antal misstänkta personer per 100 000 invånare hade Jönköpings, Hallands och Gotlands län. I dessa län var antalet misstänkta per 100 000 invånare mellan 1 160 och 1 320 personer.

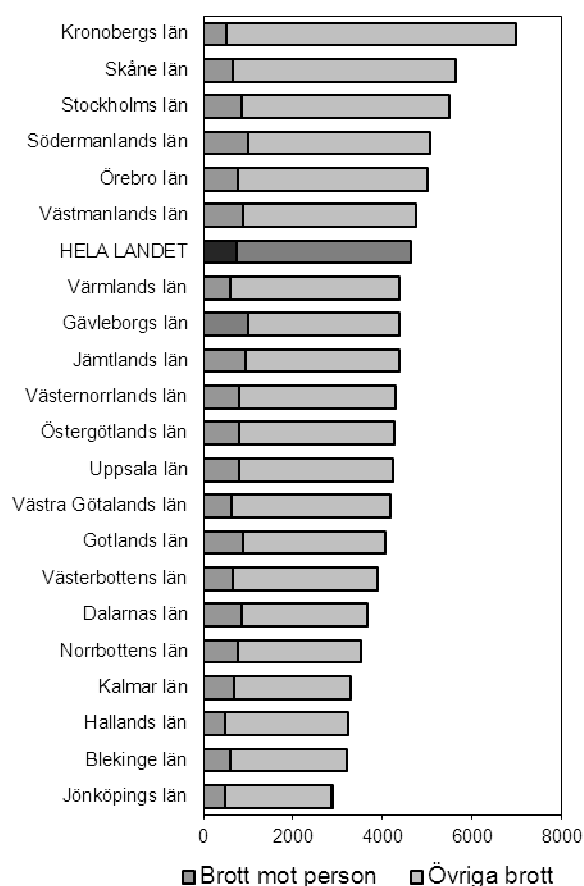

Figur 31. Antal misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden i länen, år 2011.

Andelen misstänkta personer per 100 000 invånare i ett län kan variera från ett år till ett annat, framför allt om antalet invånare i länet är litet. De regionala variationerna kan också förklaras av skillnader i ålders- och brottsstrukturen. Vissa län har också en högre andel brott där man redan vid anmälningstillfället har en utpekad gärningsperson. Det påverkar polisens möjligheter att identifiera de personer som man i ett senare skede bedömer som skäligen misstänkta.

Både trafikbrott och narkotikabrott är så kallade spanings- och ingripandebrott, vilket innebär att de i hög grad påverkas av polisens resurser och insatser. Trafikbrott och narkotikabrott är exempel på brottskategorier där det betydligt oftare än för andra brott finns en skäligen misstänkt person. Dessa brott är vanligare bland misstänkta personer 21 år och äldre, medan brott mot person oftare förekommer bland misstänkta personer 20 år och yngre.

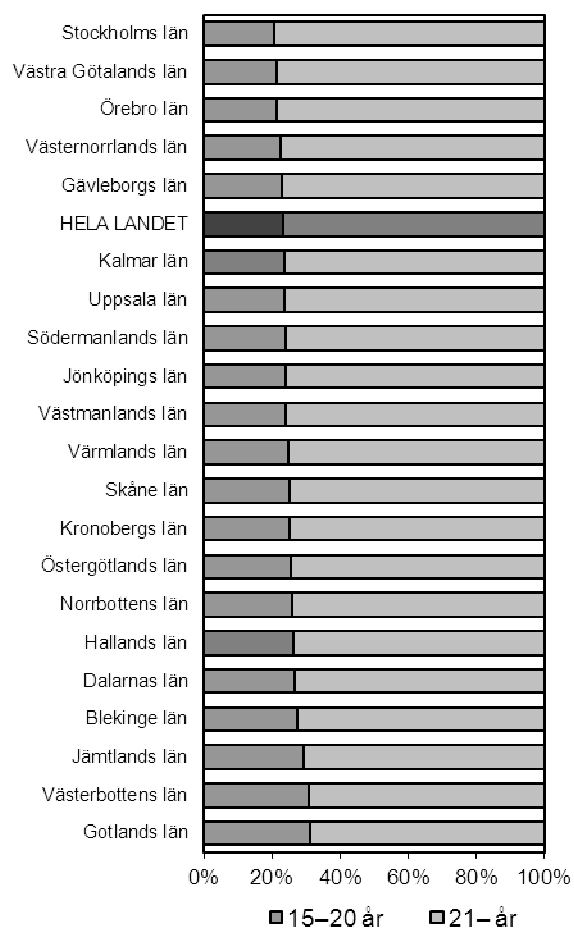
En redovisning av antalet brott som personerna misstänkts för – antalet brottsdeltaganden¹⁰ – ger en annorlunda bild än en redovisning av nettoantalet misstänkta personer. Störst antal brottsdeltaganden i förhållande till folkmängden hade Kronobergs, Skåne och Stockholms län, med cirka 5 490 till 6 970 brottsdeltaganden per 100 000 invånare 15 år eller äldre. Minst antal brottsdeltaganden per 100 000 invånare hade Jönköpings, Blekinge och Hallands län. I dessa län var antalet brottsdeltaganden per 100 000 invånare mellan 2 850 och 3 230 personer. Högst antal brottsdeltaganden avseende brott mot person hade Gävleborgs, Södermanlands och Jämtlands län med mellan 939 och 998 brottsdeltaganden per 100 000 invånare. Jönköpings, Hallands och Kronobergs län hade de lägsta värdena med mellan 474 och 527 brottsdeltaganden per 100 000 invånare.

Figur 32. Antal brottsdeltaganden för misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden i länen, år 2011.

Stockholms län hade lägst andel misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år av samtliga misstänkta personer (20 %), vilket är 3 procentenheter under genomsnittet för hela landet. Gotlands län hade den största andelen misstänkta ungdomar (31 %). Stockholm har haft en mindre andel misstänkta ungdomar än övriga länder de senaste tio åren.

¹⁰ Antalet brott som registrerats för varje misstänkt person.

Figur 33. Andel misstänkta personer efter ålder och län, år 2011.

Statistikens innehåll

Personer misstänkta för brott

I statistiken över personer misstänkta för brott redovisas de personer som av polis, tull och åklagare efter avslutad utredning bedömts vara skäligen misstänkta för brott under redovisningsåret.

De personer som redovisas i statistiken över misstänkta personer är enkelt uttryckt starkt misstänkta för brott. De har av polis och åklagare ansetts kvarstå som ”skäligen misstänkta” eller ”på sannolika skäl misstänkta” efter genomförd utredning. Ungdomar som inte är straffmyndiga (under 15 år) redovisas dock inte i statistiken över misstänkta personer. Misstänkta redovisas endast en gång per brottstyp och år, även om de misstänks för flera brott av samma typ under året.

Med brottsdeltagande avses en skäligen misstänkt persons deltagande i ett visst brott. Om en person begår ett brott räknas det som ett brottsdeltagande. Om två personer tillsammans begår tre brott räknas det som sex brottsdeltaganden, det vill säga ett brottsdeltagande per person och tillfälle.

Statistiken över misstänkta personer bör användas då man studerar ålders- och könsfördelning för de personer som någon gång under året begått brott av en viss brottstyp. Då man studerar hur stor andel av en viss brottstyp som begåtts av en viss åldersgrupp eller ett visst kön bör statistiken över brottsdeltaganden användas.

I statistiken över misstänkta personer redovisas de misstänkta personernas kön och ålder samt vilka och hur många brott de misstänks för. Den misstänktes ålder beräknas utifrån tidpunkten för det första brottet personen misstänkts för under det aktuella statistikåret.

Statistiken över misstänkta personer ger en uppfattning om gärningspersonen. Statistiken ger dock endast en del av sanningen då långt ifrån alla personer som begår brott upptäcks och registreras av polisen.

Kategorisering och beräkning av brott

Brottsredovisningen omfattar samma brottstyper som de polisanmälda brotten. Kategoriseringen utgår från olika brottskoder (se avsnittet *Kategorisering av brott* i kapitel 1 om Anmälda brott). Varje misstänkt person redovisas endast en gång per brottstyp och år, även om de misstänkts för fler brott av samma typ under året (detta brukar uttryckas som ”netto per rad” eftersom varje brottstyp redovisas på en rad i tabellerna).

Regional fördelning

Statistiken över misstänkta personer redovisas för hela landet och för länen. Länsfördelad statistik över misstänkta personer redovisas efter det län där beslut fattas om den misstänkta personen.

Insamling och bearbetning

Statistiken över misstänkta personer baseras på uppgifter från polis, åklagare och tull. Även uppgifter från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket ligger till grund för statistiken. Uppgifter från brottsanmälan levereras av polismyndigheterna till Rikspolisstyrelsen (RPS), som levererar dem vidare till Brå. Åklagarnas brottsupplästa beslut registreras i deras ärendehanteringssystem, Cåbra, för direkt

leverans till Brå. Tullen registrerar sina brottsupplagade beslut i TUDOR som sedan levereras vidare till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över misstänkta personer årsvis.

Jämförelser över tid

Vid tolkning av utvecklingen måste man ta hänsyn till att antalet gärningspersoner som upptäcks av polisen kan ha förändrats över tid. Upptäcktsrisken varierar beroende på brottstyp och på polisens prioriteringar. Den kan även vara olika för olika grupper, till exempel kan den vara större bland unga personer och missbrukare i samband med vissa brottstyper. Svårigheten med att tolka utvecklingen av statistiken är att upptäcktsrisken kan ha förändrats olika mycket för olika grupper under perioden. För en mer detaljerad beskrivning av olika händelser som påverkat statistiken över tid, se kapitel 1, *Anmälda brott, Jämförelser över tid* samt *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (Brå, rapport 2006:1).

År 2010 gjordes vissa anpassningar i Brå:s statistikdatabas i syfte att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av brott. Anpassningen, som gäller anmälda brott från och med år 2007 som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten, kunde göras som en följd av implementeringen av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem Cåbra. I systemet har en ny unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser visar att anpassningarna för att förbättra antalsräkningen av brott har genererat något fler brott. Inverkan på statistiken över personer misstänkta för brott är marginell. För mer information kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.

År 2009 gjordes en ändring i Brå:s statistiksystem. Förändringen gäller en regel som begränsar inläsning av olika beslut som tas på registrerade misstankar. Regeln togs fram mot bakgrund av förhållanden som ej längre gäller och har därför tagits bort. Efter ändringen medges inläsning av samtliga beslut som tagits på registrerade misstankar. Regeln påverkade endast de beslut på misstankar som levereras till Brå via polisen. Eftersom de flesta misstankar levereras från Åklagarmyndighetens system har borttagandet av regeln inte påverkat statistiken över upplagade brott och misstänkta personer mer än marginellt år 2009.

Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatte åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Uppgifter från både det gamla och det nya systemet ligger till grund för statistiken över upplagade brott och misstänkta personer men även till viss del över anmälda brott (de flesta anmälda brott kommer från polisen). Två förbättringar i statistiken för år 2007 har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagarna numera förutom misstankar även hanterar brott där det inte finns en misstänkt person. Förbättringarna gäller dels anmälda brott (se kapitel 1, *Anmälda brott*), dels misstänkta personer (se nedan). Denna systemomläggning kan ha påverkat statistiken över anmälda och upplagade brott och misstänkta personer 2007 och därmed jämförbarheten med tidigare år. Analyser av statistiken tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning förutom för vissa typer av anmälda brott där förbättringar gjorts.

Förbättringar i statistiken över misstänkta personer till följd av systemomläggningen 2007 innebär att brottsredovisningen har förbättrats i de fall där flera personer är misstänkta för delaktighet i en och samma brottsliga händelse, se följande exempel: En död kvinna anträffas, och omständigheterna tyder på att hon uppsåtligen dödat av två män. Efter utredning visar det sig att den ene av gärningsmännen uppsåtligen dödat kvinnan och han åtalas därför för mord. Den andre gärningsmannens deltagande visar sig vara inskränkt till medhjälp till grov misshandel, vilket han åtalas för. Från och med år 2007 redovisas de misstänkta personerna efter rubriceringen på respektive misstanke, det vill säga, mord respektive medhjälp till grov misshandel. Tidigare skulle båda de misstänkta ha registrerats som misstänkta för rubriceringen på själva brottet, det vill säga mord. Förändringen innebär en mer korrekt redovisning av det brott personerna misstänks för men har inte gett några större effekter på statistiken. Effekten kan dock vara större för brottskategorier som till antalet är få och där ofta flera personer är misstänkta för en och samma brottsliga händelse.

Fram till slutet av 1999 registrerades beslut som berörde personer som varit skäligen misstänkta för brott på ett blankettset (personblad) av både polis och åklagare. I slutet av 1999 slopades personbladet i samband med systemomläggningen av registren inom rättsväsendet. I och med omläggningar i datasystemen får Brå från och med år 2000 uppgifter om fler misstänkta personer som saknar fullständigt personnummer. Detta försvårar både antalsräkningen och bestämmandet av kön och/eller ålder på de misstänkta. Antalet misstänkta personer kan ha påverkats av detta från och med år 2000. Mer information finns i publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*. År 2011 fanns det totalt 470 misstänkta personer med okänd ålder och 296 personer med okänt kön. Detta redovisas också i tabellerna.

Mars 2012

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå. Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda och uppklarade brott har förts från 1950. Statistik över personer misstänkta för brott har förts från 1975. Sedan 1995 har Brå ansvarat för och publicerat den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan gjordes det av Statistiska centralbyrån.